

РОЛЬ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД ПРИ СТВОРЕННІ КОМПЛЕКСНИХ ПЛАНІВ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІЇ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД (НА ПРИКЛАДІ ЖИДАЧІВСЬКОЇ МІСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ СТРИЙСЬКОГО РАЙОНУ ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ)

А. Пиріг, аспірант

ORCID ID: 0009-0009-9321-4393

Львівський національний університет природокористування

<https://doi.org/10.31734/architecture2024.25.207>

Пиріг А. Роль стратегії розвитку територіальних громад при створенні комплексних планів розвитку території територіальних громад (на прикладі Жидачівської міської територіальної громади Стрийського району Львівської області)

Досліджено стратегію розвитку Жидачівської територіальної громади та її роль у створенні комплексного плану розвитку території Жидачівської міської територіальної громади. Відображено основні положення Стратегії розвитку, яка є документом стратегічного планування місцевого рівня. Стратегія розвитку територіальної громади – документ стратегічного планування місцевого рівня, що визначає стратегічні, оперативні цілі та завдання для сталого розвитку територіальної громади, розробляється на період реалізації Державної стратегії регіонального розвитку та відповідної регіональної стратегії розвитку до 2027 року.

Відтворено адміністративно-територіальний устрій Жидачівської МТГ, проаналізовано угіддя громади, потенційні сфери реалізації оперативної цілі «Планування розвитку територій», передбачених Стратегією Жидачівської МТГ, викладено основні проблеми, які не відображені у Стратегії розвитку, та шляхи їхнього вирішення.

Запропоновано шляхи вирішення проблем, пов'язаних із функціонуванням міського сміттєзвалища щодо скорочення твердих побутових відходів, зокрема з урахуванням досвіду Франції; раціональним використанням земель Жидачівського целюлозно-паперового комбінату; функціонуванням водних об'єктів громади, передусім головної водної артерії – річки Стрий, та ефективного використання прибережно-захисних смуг водних об'єктів; відсутністю культурно-оздоровчих об'єктів; функціонуванням приміщень установ та організацій, які не використовуються; створенням та функціонуванням об'єднання співвласників багатоквартирних будинків; створенням додаткових туристичних маршрутів.

Ключові слова: стратегія розвитку територіальних громад, просторове планування, об'єднана територіальна громада, землекористування, реалізація стратегії, комплексний план розвитку територій територіальних громад.

Pyrih A. The role of the territorial community Development Strategy in the creation of comprehensive territorial community development plans (on the example of the Zhydachiv town territorial community of Stryi district, Lviv region)

The development strategy of the Zhydachiv territorial community and its role in creating a comprehensive development plan for the territory of the Zhydachiv TTC were studied. The main provisions of the Development Strategy are reflected in the study, which is a document of strategic planning at the local level.

The territorial community development strategy is a document of strategic planning at the local level, which defines strategic, operational goals and objectives for the sustainable development of the territorial community, developed for the period of implementation of the State Regional Development Strategy and the corresponding regional development strategy until 2027.

The administrative-territorial structure of Zhydachiv TTC is reflected, an analysis of community lands is given, potential areas of implementation of the operational goal "Territory development planning" provided for by the Strategy of Zhydachiv TTC are analyzed, the main problems that are not reflected in the Development Strategy and ways to solve them are outlined.

It is proposed to solve the problems related to the functioning of the city landfill with regard to the reduction of solid household waste, in particular by adopting the experience of France; using the lands of the Zhydachiv Pulp and Paper Plant; the functioning of the community's water bodies, in particular the main water artery - the Stryi River, and the effective use of coastal protective strips of water bodies; lack of cultural and recreational facilities; functioning of premises of institutions that are not in use; creation and functioning of the association of co-owners of apartment buildings; creation of additional tourist routes.

Keywords: strategy for the development of territorial communities, spatial planning, united territorial community, land use, strategy implementation, comprehensive plan for the development of territories of territorial communities.

Постановка проблеми. Стратегія розвитку територіальної громади – документ стратегічного планування місцевого рівня, що визначає стратегічні, оперативні цілі та завдання для сталого розвитку територіальної громади, розробляється на період реалізації Державної та регіональної стратегії розвитку до 2027 року [1]. Цей документ має об'єднати зусилля всіх зацікавлених сторін – місцевих мешканців, бізнесових структур, влади, громадських активістів – задля забезпечення місцевого економічного та соціального поступу через використання стратегічних переваг громади.

Заходи, передбачені стратегією розвитку, мають бути відображені у комплексних планах просторового розвитку землекористувань. Самі ж комплексні плани територіальних громад є важливим інструментом для забезпечення ефективного використання ресурсів територіальних громад у рамках проведення реформи децентралізації влади і мають врахувати ті цілі, які передбачені стратегією розвитку територіальної громади.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Проблеми стратегічного планування розвитку територій розглянуто в наукових роботах українських, так і зарубіжних дослідників, зокрема таких як: Берданова О. В., Бобровська О. Ю., Богун К. В., Вакуленко В. М., Вахович В. М., Воробей В., Герасимчук З. В., Жаліло Я. А., Ковальська Л. Л., Ковалишин О. Ф., Кравчук К., Куйбіда С. М., Кухарская Н. А., Макаренко М. В., Шевченко О. В., Мочарська Л., Орлатий М., Прошкіна Я. Д., Прядка Т. М., Романова В. В., Сментина Н. В., Стойко Н. Є., Третьак А. М.

Постановка завдання. Наше завдання – дослідити роль стратегії розвитку при розробці комплексних планів територій територіальних громад та запропонувати свої зміни й пропозиції до заходів, передбачених стратегією розвитку Жидачівської

кої міської територіальної громади щодо ефективнішого та оптимальнішого використання земельних ресурсів громади.

Виклад основного матеріалу. Стратегія розвитку Жидачівської міської територіальної громади на період до 2027 року (далі – Стратегія) розроблена відповідно до законів України «Про засади державної регіональної політики», «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про стратегічну екологічну оцінку» з урахуванням Методичних рекомендацій щодо порядку розроблення, затвердження, реалізації, моніторингу та оцінювання реалізації стратегій розвитку територіальних громад, затверджених наказом Міністерства розвитку громад та територій України від 21.12.2022 № 265, і узгоджується із стратегічними та оперативними цілями стратегічних документів державного й регіонального рівня, а саме:

- Державною стратегією регіонального розвитку на 2021–2027 роки (затвердженою постановою Кабінету Міністрів України від 5 серпня 2020 р. № 695);
- Стратегією розвитку Львівської області на період 2021–2027 років;
- Планом заходів з її реалізації у 2021–2027 роках (затвердженим рішенням сесії Львівської обласної ради від 24.12.2019 № 948).

Стратегія є документом, що має врахувати спільні інтереси та бачення поступального розвитку громади, та зорієнтована на забезпечення економічного розвитку громади, покращення рівня життя її мешканців та захисту навколишнього середовища [2].

Жидачівська міська територіальна громада (далі – Жидачівська МТГ) утворена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 12.06.2020 р. № 718-р з адміністративним центром у м. Жидачів, площа громади становить 167 км², кількість населення громади на 01.01.2022 р. становила 17 422 осіб (табл. 1).

Таблиця 1

Адміністративно-територіальний устрій Жидачівської МТГ [3]

Центр: м. Жидачів		Населені пункти
Старостинські округи	Бережницький	Села: Бережниця, Журавків, Загурщина, Заболотівці, Рогізно
	Вільховецький	Села: Вільхівці, Волиця-Гніздичівська, Іванівці, Пчани, Тейсарів, Туради
	Зарічанський	Села: Дем'янка-Лісна, Дем'янка-Наддністрянська, Заріччя, Межиріччя
	Млиниський	Села: Млиниська, Смогів

Громада розташована у південно-східній частині Львівської області, навколо адміністративного центру – міста Жидачева, що розміщений на відстані 30 км від районного центру м. Стрий та 65 км від обласного центру м. Львів. Відстань від центру громади до пункту перетину українсько-

польського кордону становить 130 км. Громада межує із Гніздичівською, Журавненською, Новороздільською, Розвадівською, Стрийською та Ходорівською територіальними громадами.

Картосхема Жидачівської міської територіальної громади Львівської області відображена на рис.

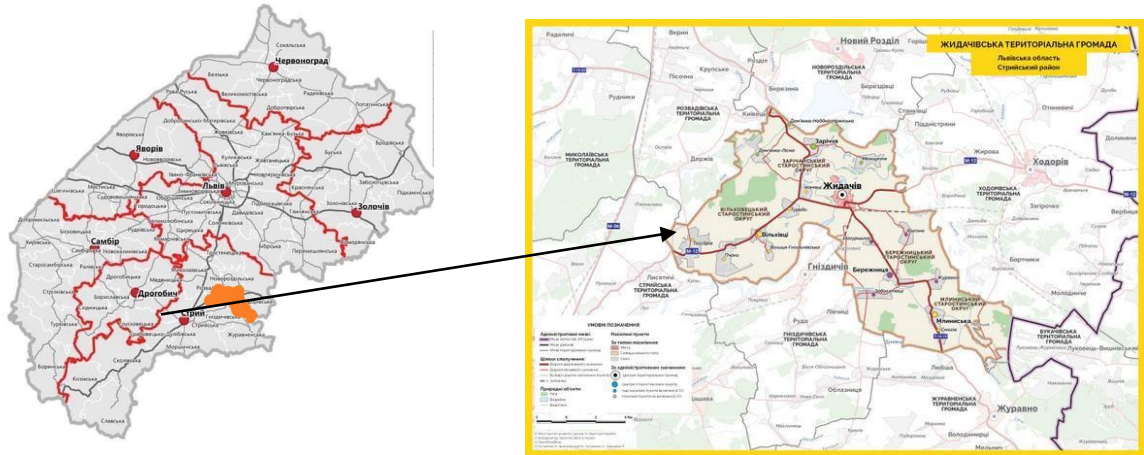

Рис. Картосхема Жидачівської міської територіальної громади [3]

На кінець 2023 р. ситуація з наявністю генеральних планів населених пунктів громади така: із 18 населених пунктів 15 мають затверджені генеральні плани, з яких сім планів застаріли (розроблені до 1990 року) та потребують оновлення, ще три села потребують розробки нових генпланів.

Розроблення відсутніх та оновлення наявних генеральних планів населених пунктів заплановані

в межах розроблення Комплексного плану просторового розвитку території Жидачівської міської територіальної громади. Для цього Жидачівська міська рада ухвалила рішення № 1168 від 14.12.2021 р. «Про розроблення Комплексного плану просторового розвитку території Жидачівської міської територіальної громади Стрийського району Львівської області» [3] (табл. 2).

Таблиця 2

Склад угідь Жидачівської МТГ

Назва	Площа, га	Площа, %
Сільськогосподарські землі	13577,73	81,30
<i>З них: сільськогосподарські угіддя:</i>	13247,00	79,32
<i>у т.ч.: рілля</i>	7986,28	47,82
<i>пасовища</i>	2391,54	14,32
<i>сіножаті</i>	2723,88	16,31
<i>багаторічні насадження</i>	145,30	0,87
<i>несільськогосподарські угіддя</i>	330,73	1,98
Ліси	1670,07	10,0
Водойми	726,48	4,35
Забудована територія	726,42	4,35
ВСЬОГО	16700,7	100

Як бачимо, найбільшу площу громади займають сільськогосподарські землі, ступінь розораності становить понад 61 %. Зауважимо, що згідно з чинними нормами розораність земель на рівні 60–

80 % вважається несприятливою, 25–60 % – умовно сприятливою і менше ніж 25 % – сприятливою.

Складова «Планування розвитку території» – одна з оперативних цілей, яка передбачена Стратегією та стосується розвитку земельних ресурсів громади на основі визначених планувальних рішень щодо перспективного їх використання і забезпечує громаду інструментами для інтегрованого розвитку всіх населених пунктів як єдиної системи розселення, а також Комплексного плану просторового розвитку території громади, що визначає планувальну організацію, функціональне

призначення території, основні принципи і напрями формування єдиної системи громадського обслуговування населення, дорожньої мережі, інженерно-транспортної інфраструктури, інженерної підготовки і благоустрою, цивільного захисту, охорони земель та інших компонентів навколишнього природного середовища, формування екомережі, охорони і збереження культурної спадщини та традиційного характеру середовища населених пунктів, а також послідовність реалізації рішень, у тому числі етапність освоєння території (табл. 3).

Таблиця 3

Потенційні сфери реалізації оперативної цілі «Планування розвитку території», передбачених Стратегією Жидачівської МТГ [1]

Завдання	Потенційні сфери реалізації проєктів
Оновлення та виготовлення планувальних, містобудівних документів	<ul style="list-style-type: none"> розробка Комплексного плану просторового розвитку громади; актуалізація генеральних планів населених пунктів громади

Очікуваними результатами реалізації цілі є:

- ефективне управління ресурсами громади;
- зростання інвестицій в економіку громади;
- покращання комфорту проживання мешканців громади.

Планом заходів на 2024–2027 роки з реалізації стратегії розвитку Жидачівської міської територіальної громади до 2027 року передбачено роботи із створення:

- топографічної основи в цифровому, векторному, електронному та графічному зображенні згідно з матеріалами аерофотозйомки (актуалізована картографічна основа в цифровій формі у державній геодезичній системі координат УСК-2000);
- генерального плану міста Жидачева – адміністративного центру територіальної громади;
- генеральних планів населених пунктів;
- детальних планів територій;
- історико-архітектурного опорного плану історичного ареалу м. Жидачева, який внесений до Списку історичних населених місць України (включається до складу комплексного плану як невід’ємна складова генерального плану).
- комплексного плану території територіальної громади [4].

Аналізуючи Стратегію Жидачівської МТГ, бачимо низку проблем щодо розвитку та ефективного використання земельних ресурсів громади, які не враховані у її розробці, зокрема проблеми:

- міського сміттєзвалища, а саме не запропоновано заходи щодо скорочення твердих побутових відходів. Ця проблема актуальна для багатьох

країн. Досвід Франції показує ефективність у вирішенні цього питання, де знайшли простий, але ефективний спосіб, як стимулювати виробників і споживачів обирати упаковку, яку можна переробити. Тому створення сортувальної та переробної лінії на території Жидачівської МТГ надзвичайно актуальне;

- використання земель Жидачівського целюлозно-паперового комбінату: підприємство провадить свою діяльність на площі понад 80 гектарів, хоча для теперішніх потужностей комбінату потрібно удвічі менше території. Іншу частину земель можна передбачити для будівництва інших промислових підприємств, зокрема й релокованих, яким у край потрібні землі з розвинутою інфраструктурою. Це у свою чергу – додаткові робочі місця для мешканців Жидачівської МТГ, а також фінансові надходження до міського бюджету;

• пов’язані із водними об’єктами, зокрема головною водною артерією міста та громади – річкою Стрий. Через бездіяльність «водгоспів» величезні площі прибережно-захисних смуг перебувають у край заanedбаному стані, зокрема русло річки потребує негайного розчищення та контролю. Ці заходи сприятимуть створенню рекреаційних та відпочинкових зон для жителів і гостей громади. Самі ж прибережно-захисні смуги вкриті деревною рослинністю, зокрема вербою, яку з успіхом можна використовувати для забезпечення енергетичних потреб громади, адже всі котельні міста переведені на роботу твердого палива;

- із функціонуванням приміщень установ та організацій, які виведені з експлуатації та не використовуються за своїм призначенням (приміщення школи с. Межиріччя, частина приміщення школи

с. Млиниська, колишнє приміщення відділу освіти райдержадміністрації), багатоквартирних будинків, зокрема стимулювання створення ОСББ, які б дозволили мешканцям та власникам квартир самостійно розвивати й управляти житловим фондом;

- створення туристичних маршрутів, адже Жидачівщина славиться багатьма пам'ятками культури та архітектури: місцевий заказник «Базіївка», єврейське кладовище, колишній Жидачівський оборонний замок, а також значна кількість культових споруд із славною історією, що натомість сприятиме збільшенню туристичного потенціалу громади.

Висновки. Стратегія розвитку Жидачівської міської територіальної громади на період до 2027 року – документ, який має враховувати спільні інтереси та бачення поступального розвитку громади, зорієнтований на забезпечення економічного розвитку громади, покращання рівня життя її мешканців, захисту навколишнього середовища і потребує внесення коректив. Оскільки ці два документи взаємопов'язані, то Стратегія повинна передбачати всі ті заходи, які мають бути реалізовані Комплексним планом просторового розвитку.

Проте чимало проблем, які виникають на території громади, не враховані у розробці Стратегії, що не дасть змоги вирішити визначені у статті

проблеми при формуванні та реалізації Комплексного плану просторового розвитку.

Бібліографічний список

1. Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку України до 2027 року: Постанова КМУ від 5 серпня 2020 р. № 695. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/695-2020-%D0%BF#Text> (дата звернення: 01.07.2024).

2. Методичні рекомендації щодо порядку розроблення, затвердження, реалізації, проведення моніторингу та оцінювання реалізації стратегій розвитку територіальних громад, затверджених наказом Міністерства розвитку громад та територій України від 21.12.2022 № 265. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0265914-22#Text> (дата звернення: 01.07.2024).

3. Стратегія розвитку Жидачівської міської територіальної громади на період до 2027 року. Жидачів, 2023. URL: <https://zhidachiv-miskrada.gov.ua/news/1702886815/> (дата звернення: 01.07.2024).

4. План заходів на 2024–2027 роки з реалізації Стратегії розвитку Жидачівської міської територіальної громади до 2027 року. Жидачів, 2023. URL: <https://zhidachiv-miskrada.gov.ua/news/1702886815/> (дата звернення 01.07.2024).

Стаття надійшла 11.10.2024